

Aalborg Teaters perspektiver på fremtidens scenekunst

– for kunsten, for borgeren og for Danmarks skyld

Først og fremmest vil Aalborg Teater gerne understrege, at et kritisk eftersyn af de gamle institutioner er sundt, derfor bakker Aalborg Teater op om, at Kulturminister Mette Bock åbner op for en debat omkring fremtidens scenekunst. Organiseringen af kulturinstitutionerne i Danmark er bygget op, hvor statens rolle er afgørende for den kunstneriske udvikling. I indeværende notat bidrager Aalborg Teater med perspektiver på, hvordan vi sikrer fremtidens scenekunst i Danmark – for kunsten, borgerens og Danmarks skyld.

Kommercielle og ikke-kommercielle teatre

I den europæiske teaterhistorie opereres der overordnet med to kategorier: Det kommercielle teater og det ikke-kommercielle teater. Det ikke-kommercielle teater har siden antikken haft en række forpligtelser med henblik på at sikre scenekunstens fremdrift. Tidligere har det været de kongelige og repræsentanter fra borgerskabet, der sikrede udviklingen af scenekunsten, men sidenhen har Kulturministeriet og kommunerne støttet scenekunstens udvikling med 1,4 milliarder kroner årligt til de danske teatre.

I modsætning til det ikke-kommercielle teater har det kommercielle teater i dag som oftest en ambition om at skabe det størst mulige overskud. En naturlig ambition, men også en ambition, der kan være med til at eliminere modet til at tage chancer og præsentere det, der kunne kaldes kunstnerisk nyskabende – uden at forestillingens produktions- og underholdningsværdi får første prioritet.

De danske ikke-kommercielle teatre skal have fokus på at styrke deres indtægt og skabe en bæredygtig økonomi, men hvis Danmark skal være en del af udviklingen af scenekunst er et afgørende præmis at fokus flyttes fra profitmotivet til, hvordan kunsten udvikles på højest muligt niveau. Det er altafgørende, at dette fokus på kroner og øre ikke kommer til at være udslagsgivende for de offentligt støttede teatres frembringelse og kuratering af selve scenekunsten. I så fald kommer de ikke-kommercielle teatre ultimativt til at agere på de samme præmisser som de kommercielle teatre, hvormed hele idéen omkring det at have staten som teatermæcen fordufter.

Pointen med staten som mæcen er derfor at støtte kunsten på kunstens præmisser og dermed sikre, at der bliver frembragt kunst af højest mulig kvalitet – som måske ikke hver gang appellerer til flest mulige mennesker. Det er afgørende, at et fremtidigt støttesystem ikke tvinger de ikke-kommercielle teatre til at agere på de samme præmisser som de kommercielle teatre. Det vil have en negativ effekt på udviklingen af scenekunsten, hvis fremtidens scenekunst udelukkende baseres på et økonomisk præmis.

Kunstnerisk udvikling

Scenekunstens udvikling skal ikke blot foregå inden for hvert enkelt teaters fire vægge, men også gennem tværkulturelle samarbejder til gavn for flere kulturinstitutioner og ikke mindst borgerne. Scenekunsten skal flyttes gennem de tværkulturelle samarbejder, og de forskellige byrum i de danske byer skal udnyttes bedre, end de bliver i dag.

Scenekunsten skal være på et højt niveau og kvalitet på absolut ypperste niveau. Et af elementer i udviklingen af scenekunsten er at flytte fokus over på 'en-suite'-teatret. På de store teatre rundt omkring i Europa er standarden ikke 'en-suite'-teater, men repertoireteater. Repertoireteater tillader, at hver forestilling behandles som et værk man bevarer, som genopsættes på egen scene og som kan sendes på turné rundt omkring på andre scener i landet – eller udlandet. Repertoirestrukturen tillader et langt mere varieret teaterprogram, som blander nye og gamle forestillinger, og som giver mulighed og plads til gæstespil.

Aalborg Teater har arbejdet på en strukturel og indholdsmæssig omlægning af teatret med henblik på at blive et repertoireteater, som tiltrækker og engagerer borgerne i langt højere grad end det klassiske 'en-suite'-teater. En strukturel omlægning som primært foregår bag scenen, men som skaber stor optimering, hvilket betyder, at der i fremtiden vil være flere gæstespil, flere genopsætninger og flere egenproduktioner.

De strukturelle forandringer er afgørende for udviklingen af scenekunsten, men spiller yderligere en væsentlig rolle i forhold til det borgerne efterspørger og kræver af scenekunsten. Borgerne er vant til at kunne vælge på mange hylder, når de går i biografen eller streamer derhjemme. Det skal de også kunne i teatret. Ellers bliver den publikumsstagnation, kulturministeren peger på, omsat til tilbagegang, hvilket vil være et skrækscenarie for dansk kulturliv.

Tværkulturelt samarbejde

Repertoirestrukturen åbner ikke kun muligheden for at få flere forestillinger på de enkelte scener rundt omkring i landet, men åbner i høj grad for fleksibiliteten af at flytte forestillinger til andre scener i landet – eller ud i byrummene. Denne fleksibilitet skaber muligheden for et øget tværkulturelt samarbejde i Danmark – og med udlandet, hvor teatre kan låne forestillinger fra hinanden, og på den måde udvikle udbuddet af scenekunst i hele landet.

Men i det tværkulturelle samarbejde ligger ikke kun et øget antal gæstespil, men også det, at kulturinstitutionerne i større omfang end i dag samarbejder om at udvikle nye kulturelle oplevelser til borgerne. Tværkulturelle samarbejder kan løfte scenekunsten til et nyt niveau, hvor kunsten muligvis ikke i samme grad er bundet af en konkret scene, men hvor scenekunsten indtager byrummet – både inde og ude.

Formidlingen af scenekunsten

Som følge af publikumsstagnationen bør fremtidens scenekunst i højere grad have fokus på formidlingen af teateroplevelserne med henblik på at få flest mulige borgere engageret i scenekunsten. Formidlingen af en bred kategori, som også indebærer muligheden for formidling gennem undervisningsforløb i samarbejde med undervisningsinstitutioner som Folkeskolen og universitetet. Fremtidens scenekunst skal have fokus på at åbne scenerne for en bred målgruppe. Det er afgørende for scenekunsten, at der i fremtiden bliver flere involverede borgere.

Det handler i høj grad om at skabe rammerne til at involvere publikum, borgere, elever, virksomheder og turister. Det kræver moderne teatre, hvor rammerne kan huse forskellige typer af arrangementer, som kan være medskabende til at scenekunsten i fremtiden bliver endnu mere kulturbærende og identitetsskabende.

Fremtidens støttesystem

På baggrund af ovenstående pointer om udviklingen af scenekunsten, adskillelsen mellem kommercielle og ikke-kommercielle teatre, tværkulturelle samarbejder og formidlingen af scenekunsten bør Kulturministeren ifølge Aalborg Teater være opmærksom på, at fremtidens støttesystem ikke bør baseres på det nuværende historisk betinget driftstilskud. Det nuværende driftstilskud er ikke baseret på parametre

som formidling, udvikling, egenproduktioner, gæstespil eller publikum, men på en historisk skævvridning.

Det er afgørende, at et nyt støttesystem har et bredere perspektiv. Der kan godt skeles til publikumstallet, men udsolgte forestillinger er ikke altid sigende i forhold til høj kunstnerisk kvalitet. Kunst kan ikke måles som et økonomisk tilskud.

Vi skal i stedet for huske på, hvorfor vi overhovedet har offentligt støttet scenekunst i Danmark. Hvorfor har staten gjort sig selv til teatermæcen? Svaret er, at vi som samfund har tiltro til, at scenekunsten formår at frembringe oplevelser, der understøtter udviklingen af vores fælles dannelse og kulturelle identitet. Af vores selvforståelse og forståelsen af verden omkring os. Af vores evne til at forstå det, der ligger uden for vores umiddelbare forståelsesramme.

Vi skal med fremtidens scenekunst turde udfordre den umiddelbare forståelsesramme og i høj grad have øje for den eksperimenterende kunstneriske udvikling. Derfor skal der i et fremtidigt støttesystem også være plads til det smalle innovative ikke-kommercielle teater.

Den kunstneriske udvikling er en værdi, der ikke kan måles i kroner og øre, men det er en altafgørende ingrediens i et moderne, selvreflekterende og innovativt samfund. Og det er denne værdi, som vi ultimativt set går glip af, hvis den offentligt støttede scenekunst skubbes i retning af at skulle agere på kommercielle vilkår.

Aalborg Teaters anbefalinger til fremtidens scenekunst

- Adskillelse mellem ikke-kommercielle teatre og kommercielle teatre
- Fokus på den kunstneriske udvikling både i form af nytænkning og tværkulturelle samarbejder
- Fokus på at nytænke og investere i formidlingen af scenekunsten
- Fremtidens organisering af scenekunsten skal understøtte udviklingen af vores fælles dannelse og kulturelle identitet
- Et fremtidigt støttesystem skal ikke baseres på kommercielle vilkår, men på baggrund af udviklingen af scenekunsten, brugen af tværkulturelle samarbejder, egenproduktioner, formidling og skabelse af innovativt scenekunst.